

UWAGI METODYCZNE

1. ŹRÓDŁA I ZAKRES DANYCH

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON jest Rejestrem administracyjnym prowadzony przez Prezesa GUS w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz.439, z późniejszymi zmianami) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późniejszymi zmianami).

Informacje zbierane w rejestrze nie są danymi statystycznymi (art. 41 ust. 3 ustawy o statystyce publicznej), co oznacza, że są one - z określonymi wyjątkami – jawne i ogólnodostępne. Stosownie do przepisów art. 44 powołanej ustawy dane pochodzące z rejestru są szeroko wykorzystywane przez organy administracji publicznej dla realizacji ich statutowych zadań.

Do rejestru REGON wpisywane są podmioty gospodarki narodowej, zwane dalej jednostkami prawnymi, czyli osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz ich jednostki lokalne, czyli zakłady, oddziały, filie położone w miejscu zidentyfikowanym odrębnym adresem, pod którym lub z którego prowadzona jest działalność co najmniej przez jedną osobę pracującą.

Dane wpisowe do rejestru REGON tworzone są na podstawie informacji zgłaszanych do rejestru przez podmioty, na których ciąży obowiązek dokonywania zgłoszeń dotyczących wpisu: nowego podmiotu, zmian cech objętych wpisem lub skreślenia z rejestru.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej w sposób jednoznaczny i niepowtarzalny, co realizuje się poprzez nadawanie im numerów identyfikacyjnych REGON posiadających walor unikatowości.

W publikacji przedstawione są formularze RG-1 i RG-2, na których podmioty dokonują zgłoszeń wpisów do rejestru REGON; wymienione formularze stanowią zarazem dokumenty wejściowe do systemu informatycznego REGON.

Rejestr REGON jest bieżąco uaktualniany w zakresie określonym w art. 42 ust.1 pkt 1-6 i pkt 8 ustawy o statystyce publicznej. Uaktualnienie nie dotyczy informacji o liczbie pracujących i powierzchni gospodarstw rolnych (ust. 1 pkt 7 powołanego artykułu), co oznacza, że podmiot nie jest zobowiązany do zgłaszania do rejestru zmian dotyczących tych informacji. Ustawowy obowiązek zgłaszania przez podmioty gospodarki narodowej do rejestru REGON wpisów lub zmiany wpisów wynosi 14 dni od daty zaistnienia okoliczności uzasadniających zgłoszenie (art. 42 ust. 4 ustawy o statystyce publicznej); służby statystyki publicznej muszą to zgłoszenie zarejestrować i wydać zaświadczenie o numerze identyfikacyjnym REGON w ciągu 7 dni od daty otrzymania wniosku (art. 43 ust. 1 powołanej ustawy).

Zaktualizowane dane dotyczące stanu podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON są zamieszczane w Biuletynie Statystycznym Województwa Małopolskiego na stronie internetowej www.stat.gov.pl/krak

Powstawanie podmiotów gospodarki narodowej oraz podejmowanie i prowadzenie przez nie działalności jest regulowane przepisami różnych ustaw. Ustawa o statystyce publicznej w art. 42 ust. 4 wymaga, aby każdy wpis do rejestru REGON (poza wyjątkami nieuregulowanymi w prawie polskim) był udokumentowany wypisem (wyciągiem, zaświadczeniem) potwierdzającym powstanie podmiotu lub podjęcie przez niego działalności. Wspomniane dokumenty wskazują jednoznacznie na formę prawną, formę własności, formę finansowania, rodzaj działalności podmiotu gospodarki narodowej według PKD. Wymienione kategorie są w systemie REGON ujęte w uporządkowany układ stosownie do przepisów §§ 8 do 10 powołanego na wstępie rozporządzenia Rady Ministrów.

W powołanym wyżej rozporządzeniu Rady Ministrów, szczególną rolę odgrywa § 8, w którym określono formę prawną i jej kody przypisane każdemu podmiotowi w rejestrze REGON. Forma prawna jest kategorią określającą status jednostki prawnej (tzw. podstawowa forma prawna) oraz odrębność uregulowań prawnych dotyczących powstawania i funkcjonowania jednostek prawnych (tzw. szczególna forma prawna). Forma prawna jest jedną z kategorii, wg której są opisywane oraz grupowane podmioty prezentowane w publikacji.

W publikacji dane o liczbie podmiotów są ujmowane w tablicach według sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD - wersja obowiązująca od 1 maja 2004 r.) oraz podregionów, powiatów i gmin, i dotyczą stanu na koniec 2008 r. porównywanego ze stanem na koniec 2007 r. **Prezentowane informacje nie obejmują osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne oraz nie obejmują podmiotów mających w rejestrze REGON status jednostek lokalnych (zakładów, oddziałów, filii).**

2. SŁOWNIK POJĘĆ

2.1. POJĘCIA ZWIĄZANE Z PODMIOTOWOŚCIĄ REJESTRU REGON

Podmiot gospodarki narodowej - podmiot stosunków cywilno-prawnych prawa polskiego wyposażony w autonomię decyzji prawnych, ekonomicznych i finansowych, realizujący działalność określoną w statucie opisującym cel i zasady działania podmiotu; także osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą w oparciu o przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 173 poz.1807, z późniejszymi zmianami). Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem **jednostki prawnej**.

Jednostka lokalna - zorganizowana całość (zakład, oddział, filia itp.) położona w miejscu zidentyfikowanym odrębnym adresem, pod którym lub z którego prowadzona jest działalność przez co najmniej jedną osobę pracującą, przy czym wyjątkowo:

- **zakłady samodzielnie bilansujące** zlokalizowane pod jednym adresem są odrębnymi jednostkami lokalnymi,
- **objęte odrębną rejestracją prawną organizacyjne części podmiotów** (np. szkoły prowadzone przez osoby fizyczne) są jednostkami lokalnymi,
- **jednostki prowadzące działalność w zakresie transportu** są jednostkami lokalnymi według miejsc, z których wydawane są polecenia lub organizowana jest praca,
- **jednostki prowadzące działalność w zakresie budownictwa** są jednostkami lokalnymi według miejsc, w których przyjmowane są zlecenia na wykonawstwo robót budowlanych i pomocniczych albo wykonywane są prace zarządu lub prowadzona jest organizacja pracy budowlanej i pomocniczej; place budów (miejsca realizacji poszczególnych budów) nie są jednostkami lokalnymi,
- **sprzedaż obwoźna, obnośna oraz punkt sprzedaży detalicznej bez stałej lokalizacji**, jak również **prowadzenie usług wyłącznie u klienta** jest jednostką lokalną w miejscu zamieszkania osoby fizycznej, miejscu siedziby osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej,
- **siedziba zarządu jednostki prawnej** jest odrębną jednostką lokalną.

2.2. POJĘCIA ZWIĄZANE Z KLASYFIKACJĄ PODSTAWOWYCH FORM PRAWNYCH

Osobowość prawna - zdolność prawna oraz zdolność do czynności prawnych przyznawana osobom prawnym przez ustawę. Jednostka organizacyjna uzyskuje osobowość prawną z chwilą jej wpisu do właściwego rejestru, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Podstawowa forma prawna - kategoria określająca status jednostki prowadzącej działalność; jest on oznaczany poprzez przymiot posiadania lub nieposiadania osobowości prawnej (w przypadku jednostek organizacyjnych) lub poprzez przymiot posiadania zdolności do czynności prawnych (w przypadku osoby fizycznej).

Osoba prawna (kod OP=1) - jednostka organizacyjna, której przepisy szczególne przyznają osobowość prawną. Typowymi osobami prawnymi są:

- spółki kapitałowe (akcyjne, z o.o.),
- spółdzielnie,
- przedsiębiorstwa państwowe,
- agencje rządowe (państwowe osoby prawne),
- partie polityczne,
- związki zawodowe,
- związki pracodawców,

- stowarzyszenia rejestrowane,
- i inne (patrz schemat ilustrujący podział podmiotów gospodarki narodowej wg kryterium podstawowych i szczególnych form prawnych).

Szczególnymi osobami prawnymi są: Skarb Państwa, gminy, powiaty, województwa samorządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

Osoba prawna jest **jednym z trzech typów jednostek prawnych**.

Jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej (kod OP=2) - do tej grupy zaliczane są zarówno jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa nie przyznaje zdolności prawnej (np. spółki cywilne, stowarzyszenia zwykłe), jak i jednostki organizacyjne niewyposażone przez prawo w osobowość prawną, którym przysługuje zdolność prawna (np. spółka jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna,). Jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, którym ustawa przyznała zdolność prawną są podmiotami prawa. Oznacza to, że mogą w pełnym zakresie uczestniczyć w obrocie gospodarczym, być podmiotami stosunków prawnych. Na podstawowe atrybuty podmiotowości prawnej składają się: nabywanie praw, zaciąganie zobowiązań (we własnym imieniu). Szczególnymi jednostkami niemającymi osobowości prawnej są jednostki budżetowe (urzędy władzy rządowej i samorządowej, kontroli, wymiaru sprawiedliwości) oraz powoływane dla wykonywania zadań Państwa lub samorządu terytorialnego inne jednostki organizacyjne takie jak: szkoły, inspekcje, sądy, itd. Jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej jest **jednym z trzech typów jednostek prawnych**.

Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą (kod OP=9) - w rejestrze REGON jest to osoba, której działalność jest wpisana do ewidencji działalności gospodarczej (z wyjątkiem wspólników spółki cywilnej, którzy nie podlegają odrębnej rejestracji w tym rejestrze), a także inna osoba prowadząca działalność na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku oraz osoba prowadząca indywidualne gospodarstwo rolne. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą jest **jednym z trzech typów jednostek prawnych** wpisywanych do rejestru REGON.

2.3. WYBRANE POJĘCIA ZWIĄZANE Z KLASYFIKACJĄ SZCZEGÓLNYCH FORM PRAWNYCH

Wspólnota samorządowa (kod FP=03) - w systemie REGON pod tym pojęciem klasyfikowane są następujące osoby prawne: województwo, powiat, gmina, stowarzyszenie gmin, związek gmin, związki powiatów, stowarzyszenie powiatów.

Skarb Państwa (kod FP=09) - osoba prawna szczególnego rodzaju, która w stosunkach cywilnoprawnych jest podmiotem praw i obowiązków dotyczących mienia państwowego nienależącego do innych państwowych osób prawnych. Bierze udział w obrocie cywilnoprawnym nie jako całość, ale przez swoje tzw. *stationes fisci* będące określonymi jednostkami organizacyjnymi.

Spółka - określony w umowie związek dwóch lub więcej osób utworzony dla osiągnięcia wspólnego celu, głównie gospodarczego.

Spółka handlowa - spółka, której utworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział, przekształcenie reguluje Kodeks spółek handlowych. Spółki handlowe dzielą się na osobowe (jawne, partnerskie, komandytowe, komandytowo-akcyjne) i kapitałowe (akcyjne, z ograniczoną odpowiedzialnością). Mają one obowiązek uzyskania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

- **Spółka akcyjna (kod FP=16)** - spółka kapitałowa, będąca osobą prawną, która działa opierając się na kapitale zakładowym podzielonym na akcje. Akcja poza tym, że jest udziałem (ułamkiem) w kapitale zakładowym, ogółem praw i obowiązków akcjonariusza, wynikającym z jego uczestnictwa w spółce, jest papierem wartościowym. Spółka akcyjna może powstać w każdym celu dozwolonym przez prawo,
- **Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (kod FP=17)** - spółka handlowa o kapitałowym charakterze, mająca osobowość prawną, działająca w oparciu o kapitał zakładowy podzielony na

udziały, ponosząca odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki. Spółka z o.o. może być utworzona w każdym celu dozwolonym przez prawo. Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki, ale ponoszą ryzyko wniesionymi do spółki wkładami,

- **Spółka partnerska (kod FP=15)** - spółka osobowa tworzona przez wspólników tylko w celu wykonywania wolnego zawodu w spółce prowadzącej przedsiębiorstwo pod własną firmą. Wspólnikami, zwanymi w spółce partnerskiej partnerami, mogą być tylko osoby fizyczne uprawnione do wykonywania wolnych zawodów takich jak np. adwokat, aptekarz, architekt, lekarz. Partnerzy ponoszą odpowiedzialność za ogólne - niezwiązane z wykonywaniem wolnych zawodów - zobowiązania spółki (np. remont lokalu). Odpowiedzialność partnerów jest w tych ostatnich przypadkach odpowiedzialnością nieograniczoną, osobistą, solidarną i subsydiarną. Partner nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki w związku z wykonywaniem przez pozostałych partnerów wolnego zawodu w spółce, jak również za zobowiązania spółki będące następstwem działań lub zaniechań osób zatrudnionych przez spółkę na podstawie umowy o pracę lub innego stosunku prawnego, które podlegały kierownictwu innego partnera przy świadczeniu usług związanych z przedmiotem działalności spółki,
- **Spółka jawna (kod FP=18)** - spółka osobowa prowadząca pod własną firmą przedsiębiorstwo zarobkowe, niebędąca inną spółką handlową. Wspólnikiem w spółce mogą być osoby fizyczne, osoby prawne, a także inne handlowe spółki osobowe. Spółka jawna ponosi odpowiedzialność za własne zobowiązania i nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania wspólników. Z kolei wspólnicy ponoszą solidarną i subsydiarną odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia, całym swoim majątkiem. Solidarność zobowiązania oznacza, że każdy ze wspólników z innymi wspólnikami wspólnie ze spółką odpowiada za całość długu. W przypadku spełnienia świadczenia przez któregoś ze wspólników lub niektórych z nich, albo wszystkich, ale nie w częściach równych, przysługuje im wzajemne prawo do rozliczeń regresowych. Subsydiarność oznacza, że wierzyciel spółki może prowadzić egzekucję z majątku wspólnika, w przypadku gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna,
- **Spółka komandytowa (kod FP=20)** - spółka osobowa mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (komandytariusza) jest ograniczona. Wspólnikami mogą być osoby fizyczne, osoby prawne i inne podmioty mające zdolność prawną. Odpowiedzialność komplementariusza jest odpowiedzialnością osobistą, nieograniczoną, solidarną i subsydiarną. Odpowiedzialność komandytariusza jest ograniczona do wysokości sumy komandytowej,
- **Spółka komandytowo-akcyjna (kod FP=21)** - spółka osobowa mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a co najmniej jeden wspólnik jest akcjonariuszem. Spółka komandytowo-akcyjna jest konstrukcją zawierającą w istocie elementy spółki jawnej i akcyjnej. Odpowiedzialność komplementariusza jest odpowiedzialnością nieograniczoną, osobistą, solidarną i subsydiarną. Komplementariuszem mogą być osoby prawne, spółki osobowe oraz osoby fizyczne. Akcjonariuszem może być osoba prawna, handlowa spółka osobowa, osoba fizyczna. Nie może nim być spółka cywilna. Akcjonariusz nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki, ale ponosi ryzyko majątkowe związane z wnoszonymi do spółki wkładami.

Spółka (akcyjna, z o.o.) z udziałem kapitału: Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, samorządu terytorialnego, krajowych osób fizycznych lub prywatnych osób prawnych, zagranicznych osób prawnych lub fizycznych - spółka prawa handlowego, w której przynajmniej jedna akcja (udział) należy odpowiednio: do Skarbu Państwa, państwowej osoby prawnej, samorządu terytorialnego, krajowej osoby fizycznej lub prywatnej osoby prawnej, osoby fizycznej zagranicznej lub zagranicznej osoby prawnej.

Spółka (akcyjna, z o.o.) z udziałem jednorodnego kapitału: Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, samorządu terytorialnego, krajowych osób fizycznych lub prywatnych osób prawnych, zagranicznych osób prawnych lub fizycznych - spółka odpowiednio: Skarbu Państwa, samorządu terytorialnego, osób fizycznych lub prywatnych osób prawnych, fizycznych osób zagranicznych lub prawnych. Przyjęcie kryterium „jednorodności” wnoszonego do spółki kapitału umożliwia stosowanie takich pojęć jak „jednoosobowa spółka Skarbu Państwa” lub „jednoosobowa spółka gminy”.

Spółka cywilna (kod FP=19) - stosunek zobowiązaniowy łączący strony (wspólników), przez który wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów. Wkłady wspólników mogą przybrać różne formy, ale muszą mieć wartość majątkową. Spółka ta jest jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa nie przyznała zdolności prawnej, a zatem nie jest podmiotem prawa. Przedsiębiorcami w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej są wspólnicy spółki cywilnej. Do rejestru REGON wpisywana jest spółka cywilna. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą jako wspólnicy spółki cywilnej nie podlegają odrębnej rejestracji w rejestrze REGON.

Spółka inna (kod FP=23) - organizacja grupująca osoby fizyczne lub prawne, utworzona dla wykonywania określonej działalności. Spółki inne działają w oparciu o przepisy odrębnych ustaw lub innych aktów prawnych, które nadają im osobowość prawną. Zalicza się tu m.in. spółki wodne, spółki gruntowe, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

Przedsiębiorstwo państwowe (kod FP=24) - samodzielny, samorządny i samofinansujący się przedsiębiorca posiadający osobowość prawną, tworzony przez organ założycielski (naczelne oraz centralne organy administracji państwowej, Narodowy Bank Polski lub banki państwowe). Podstawą prawną działania jest ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych lub odrębna ustawa nadająca konkretnemu przedsiębiorstwu państwowemu osobowość prawną. Podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Państwowa jednostka organizacyjna (kod FP=28) - jednostka utworzona przez organ państwa do wykonywania zadań i celów państwa, której status, zasięg działania i kompetencje określone zostały w ustawie, a jej działalność jest finansowana z budżetu państwa. Są to np. jednostki badawczo-rozwojowe, Polska Akademia Nauk.

Gminna, powiatowa, wojewódzka jednostka organizacyjna (kod FP=29,30,31) - jednostka tworzona przez gminny, powiatowy, wojewódzki organ samorządowy dla realizacji własnych, zleconych lub powierzonych zadań publicznych. Są to jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej tj.: jednostki budżetowe (w tym np. urzędy gminy), zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych.

Spółdzielnia (kod FP=40) - dobrowolne zrzeszenie nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą i może również prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną. Podstawą prawną działania jest ustawa z dnia 16.09.1982 r. Prawo spółdzielcze, inne ustawy oraz zarejestrowany statut. Spółdzielnia nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania jej do Krajowego Rejestru Sądowego.

Fundacja (kod FP=48) - osoba prawna, której działalność oparta jest na majątku przekazanym przez założyciela-fundatora (osoby fizyczne niezależnie od ich obywatelstwa i miejsca zamieszkania bądź osoby prawne mające siedziby w Polsce lub za granicą) i bieżących wpłatach (dotacjach), ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności takich, jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami. Fundacja działa na podstawie ustawy z 6.04.1984 r. o fundacjach i statutu. Uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

Fundusz (kod FP=49) - instytucja rozporządzająca wyodrębnionym zasobem środków finansowych bądź majątkowych przeznaczonych na z góry oznaczony cel, tworzona w drodze ustawy i działająca w zorganizowanej formie funduszu. Fundusz może działać jako osoba prawna lub stanowić wyodrębniony rachunek bankowy, którym dysponuje organ wskazany w ustawie tworzącej fundusz. Przepisy prawa przewidują kilka rodzajów funduszy: fundusze celowe, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne.

UWAGA: Nazwa „fundusz” występuje także w oznaczeniu jednostek organizacyjnych niemających formy prawnej „fundusz”, lecz działających w innych formach prawnych np. spółki akcyjnej, stowarzyszenia itp.

Stowarzyszenie (kod FP=55) - dobrowolne, samorządne, trwałe zrzeszenie o celach niezarobkowych, które samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności. Prawo tworzenia stowarzyszeń przysługuje obywatelom polskim mającym pełną zdolność do czynności prawnych i niepozbawionym praw publicznych. Podstawą prawną działania jest ustawa z 7.04.1989 r. Prawo o stowarzyszeniach oraz statut. Stowarzyszenie uzyskuje osobowość prawną i może rozpocząć działalność z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego. Uproszczoną formą stowarzyszenia jest stowarzyszenie zwykłe, nie posiadające osobowości prawnej.

Partia polityczna (kod FP=70) - dobrowolna organizacja, występująca pod określoną nazwą, stawiająca sobie za cel udział w życiu publicznym poprzez wywieranie metodami demokratycznymi wpływu na kształtowanie polityki państwa lub sprawowanie władzy publicznej. Partia polityczna nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania do ewidencji partii politycznych. Podstawą działania jest ustawa z 27.06.1997 r. o partiach politycznych oraz statut.

Związek zawodowy (kod FP=72) - dobrowolna i samorządna organizacja ludzi pracy, powołana do reprezentowania i obrony ich praw, interesów zawodowych i socjalnych, która jest niezależna w swojej działalności statutowej od pracodawców, administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz od innych organizacji. Związek zawodowy oraz jego jednostki organizacyjne wskazane w statucie nabywają osobowość prawną z dniem zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym. Podstawą prawną działania związków zawodowych jest ustawa z dnia 23.05.1991 r. o związkach zawodowych.

Organizacja pracodawców (kod FP=73) - samorządne i niezależne w swej działalności statutowej od organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz innych organizacji, związki pracodawców, ich federacje i konfederacje tworzone przez pracodawców, w celu ochrony praw i reprezentowania interesów zrzeszonych członków wobec związków zawodowych pracowników, organów władzy i administracji państwowej oraz organów samorządu terytorialnego. Związek pracodawców nabywa osobowość prawną z dniem zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym. Podstawą prawną działania jest ustawa z 23.05.1991 r. o organizacjach pracodawców.

Samorząd gospodarczy i zawodowy (kod FP=76)

Samorząd gospodarczy jest jednym z rodzajów tzw. samorządu specjalnego. Jest organizacyjną formą dobrowolnego zrzeszania się przedsiębiorców w celu reprezentowania ich interesów wobec władz państwowych i samorządu terytorialnego oraz organizowania rozmaitych działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i rzemiosła. W Polsce działa on poprzez organizacje przedsiębiorców - izby gospodarcze oraz organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła, które uzyskują osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego. Podstawą prawną działania jest ustawa z dnia 30.05.1989 r. o izbach gospodarczych oraz ustawa z dnia 22.03.1989 r. o rzemiośle.

Samorząd zawodowy jest organizacyjną formą zrzeszania się obywateli opartą na wspólnocie zawodowej, powstałą w celu reprezentowania interesów osób wykonujących zawody wymagające szczególnego zaufania społecznego wobec instytucji państwa, prowadzenia doskonalenia zawodowego oraz ochrony socjalnej swoich członków.

Wspólnota mieszkaniowa (kod FP=85) - tworzy ją ogół właścicieli, których lokale wchodzi w skład określonej nieruchomości. Wspólnota mieszkaniowa może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozwana, a zatem jako jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznała zdolność prawną, jest podmiotem stosunków cywilnoprawnych. Jest to jednostka organizacyjna, której powstanie nie zostało uzależnione od dokonania czynności prawnej; powstaje ex lege z chwilą wyodrębnienia w danej nieruchomości lokalu, którego właścicielem jest inna osoba niż właściciel nieruchomości.

2.4. POJĘCIA ZWIĄZANE Z KLASYFIKACJĄ FORM WŁASNOŚCI

Rodzaj własności - pojęcie stosowane w metodologii rejestru REGON pozwalające wyróżnić typy grup właścicieli. W prawie polskim wyróżnia się następujące rodzaje własności:

- własność Skarbu Państwa,
- własność państwowych osób prawnych,
- własność jednostek samorządu terytorialnego,
- własność krajowych osób fizycznych,
- własność pozostałych krajowych jednostek prywatnych,
- własność podmiotów zagranicznych.

Forma własności - pojęcie stosowane w metodologii rejestru REGON pozwalające określić stopień „posiadania” przez podmiot kapitału. Wyróżnia się formy własności:

- czystą, co oznacza posiadanie kapitału w 100% przez jeden podmiot lub więcej podmiotów pod warunkiem, iż wszystkie one reprezentują ten sam rodzaj własności,
- mieszaną, co oznacza posiadanie kapitału przez dwa lub więcej podmiotów pod warunkiem, że reprezentują one co najmniej dwa różne rodzaje własności.

Sektor własnościowy - pojęcie stosowane w metodologii rejestru REGON pozwalające grupować podmioty gospodarki narodowej z punktu widzenia prawa własności. Wyróżnia się sektor publiczny (mienie zaliczanych do niego podmiotów w całości lub w przeważającej części należy do Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych lub jednostek samorządu terytorialnego) oraz sektor prywatny (mienie zaliczanych do niego podmiotów w całości lub w przeważającej części należy do prywatnych właścicieli - osób fizycznych lub prawnych, krajowych lub zagranicznych).

2.5. POJĘCIA ZWIĄZANE Z KLASYFIKACJĄ RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (PKD)

Polska Klasyfikacja Działalności (PKD) - klasyfikacja pięciopoziomowa z jednym, dodatkowym poziomem pośrednim dla niektórych sekcji rodzajów działalności podmiotów gospodarki narodowej, wprowadzona do stosowania w statystyce i ewidencji - stanowi załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności - PKD (Dz. U. Nr 33, poz. 289, z późniejszymi zmianami). PKD została opracowana na podstawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej Unii Europejskiej - NACE, wprowadzonej rozporządzeniami Rady Nr 3037/90 z dnia 9 października 1990 r. (OJ Nr L 293 z 24.10.1990 r.), z późniejszymi zmianami wprowadzonymi rozporządzeniami Komisji Europejskiej Nr 761/93 z dnia 24 marca 1993 r. (OJ Nr L 83 z 03.04.1993 r.) oraz Nr 29/2002 z dnia 19 grudnia 2001 r. (OJ Nr L 6 z 10.01.2002 r.).

- **Poziom pierwszy** (sekcja) - dzieli ogólną zbiorowość na 17 grupowań rodzajów działalności, na które składają się czynności związane ze sobą z punktu widzenia tradycyjnie ukształtowanego, ogólnego podziału pracy. Grupowania te są oznaczone kodem jednoliterowym.
- **Poziom pośredni** (podsekcja) występuje tylko w sekcjach obejmujących działalność przemysłową, tj. w sekcji C „Górnictwo” (2 podsekcje) oraz w sekcji D „Przetwórstwo przemysłowe” (14 podsekcji). Poziom ten jest oznaczony kodem dwuliterowym.
- **Poziom drugi** (dział) dzieli ogólną zbiorowość na 60 grupowań rodzajów działalności, na które

składają się czynności według cech mających zasadnicze znaczenie zarówno przy określaniu stopnia podobieństwa, jak i przy rozpatrywaniu powiązań występujących w gospodarce narodowej. Poziom ten jest oznaczony dwucyfrowym kodem numerycznym.

- **Poziom trzeci** (grupa) obejmuje 224 grupowania rodzajów działalności dające się wyodrębnić z punktu widzenia procesu produkcyjnego, przeznaczenia produkcji bądź też charakteru usługi lub charakteru odbiorcy tych usług. Poziom ten jest oznaczony trzycyfrowym kodem numerycznym.
- **Poziom czwarty** (klasa) obejmuje 520 grupowań rodzajów działalności dających się wyodrębnić przede wszystkim z punktu widzenia specjalizacji procesu produkcyjnego, czy też działalności usługowej. Poziom ten jest oznaczony czterocyfrowym kodem numerycznym.
- **Poziom piąty** (podklasa) obejmuje 683 grupowania. Wprowadzony w celu wyodrębnienia rodzajów działalności charakterystycznych dla polskiej gospodarki, będących przedmiotem obserwacji statystycznej. Poziom ten jest oznaczony pięciodziesięciodziesiątym kodem alfanumerycznym, w którym cztery pierwsze znaki - cyfry oznaczają klasę, natomiast piąty znak litera - wyróżnia podklasy w ramach danej klasy. Podklasa odpowiadająca swym zakresem klasie (jedna podklasa w ramach danej klasy) oznaczona jest literą Z.

2.6. POJĘCIA ZWIĄZANE Z PODZIAŁEM NTS

Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) – utworzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 listopada 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573, z późniejszymi zmianami) - została opracowana na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (Dz. Urz. UE. L 154 z 21.06.2003, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 14, t. 1, str. 196, z późniejszymi zmianami).

Klasyfikacja NUTS ma zastosowanie w procesie zbierania, harmonizacji i udostępniania danych statystyk regionalnych krajów Unii Europejskiej. Stanowi podstawę rozwoju regionalnych rachunków ekonomicznych, regionalnej statystyki rolnictwa oraz innych dziedzin statystyki regionalnej.

Klasyfikacja NUTS służy również kształtowaniu regionalnych polityk krajów Unii i jest niezbędna do przeprowadzania analiz stopnia rozwoju społeczno-gospodarczego regionów pod kątem oceny różnicowań regionalnych i opracowywania programów rozwoju regionalnego.

Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na 5 poziomach, z czego:

- 3 określono jako poziomy regionalne,
- 2 określono jako poziomy lokalne.

Poziomy regionalne obejmują swym zasięgiem:

- Poziom 1 - regiony,
- Poziom 2 - województwa,
- Poziom 3 - podregiony.

Poziomy lokalne obejmują swym zasięgiem:

- Poziom 4 - powiaty,
- Poziom 5 - gminy.

Struktura grupowań NTS, ich symbole i sposób zapisu, oparta jest na systemie identyfikatorów i nazw jednostek podziału administracyjnego kraju, który jest częścią Krajowego Rejestru Urzędowego Podziału Terytorialnego Kraju - TERYT.

3. POZOSTAŁE UWAGI

Z dniem 1 stycznia 2008 r. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania miejscowościom statusu miasta (Dz. U. Nr 136 poz. 961) odebrano status miasta gminie Szczawnica; nadano status miasta miejscowości Szczawnica i ustalono nowe granice miasta (nastąpił podział gminy miejskiej Szczawnica na obszar miejski i wiejski).